יא שהַמַּדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב (מח) צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יוֹם טוֹב:

תקטו דִּין דְּבָרִים הַבָּאִים בְּיוֹם טוֹב מִחוּץ לַתְּחוּם. וּבוֹ ט׳ סְעִיפִים:

א * אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהֵבִיא (א) * דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב,

ש הַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי״א בְּפֶרֶק ד׳ דְּבֵיצָה (סי׳ ז) וְהַמְּרְדְּכִי בְּפֶרֶק ב׳ דְּשַׁבָּת (סי׳ רנג) בְּשֵׁם הִירוּשַׁלְמִי וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.

א מֵימְרָא דְּרַב פַּפָּא בֵּיצָה כ״ד (ע״ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

בְּיוֹם טוֹב. אָכֵן הָאַגָּדָה (סי׳ לד) כָּתַב לְכְסוֹת הָאַשׁ בְּאֶפֶר בַּלַּיְלָה כְּדֵי שֶׁיִּמְצְאוּ לְמָחָר בְּיוֹם טוֹב, וְכָתַב רַשׁ״ל (פ״ב סי׳ כט) וְכֵן נָהֲגוּ לְהָקֵל דְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן הוּא:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

גַּם בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּשֶׁבֶ יַעֲקֹב (ח״א) סִימָן ט״ו שֶׁשָּׁפַר זְכוּת עַל מִנְהָג הַמְּקוֹמוֹת שֶׁאֵינָן יְהוּדִי מַשְׁכִּיר לְכָל הַשָּׁנָה לְכִבּוּת הַנֵּרוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, אַף אֵין נָכוֹן לְכַבּוֹת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁאֵינוֹ מְכֻבָּדוֹ בְּיָדָיִם, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁמֻּתָּר לְהַטּוֹת בְּאֶצְבָּעוֹ אֶת רֹאשׁ הַפְּתִילָה כְּדֵי שֶׁתִּדְלַק יָפֶה: **יא** (מח) **צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ וְכוּ׳.** שֶׁהַדְלָקַת נֵר בְּיוֹם טוֹב גַּם כֵּן מִצְוָה הִיא כְּמוֹ בְּשַׁבָּת. וְאִם חָל בְּשַׁבָּת אוֹמֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם טוֹב.

וְגַם בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת צָרִיךְ לְבָרֵךְ:

הַגָּה קֹדֶם שֶׁנִּכְנָס בְּבֵאוּר זֶה הַסִּימָן אַעְתִּיק לְשׁוֹן הַגְּמָרָא וּבֵאוּרוֹ בְּדֶרֶךְ קְצָרָה. אִיתָא [בֵּיצָה כ״ד עַמּוּד ב׳] אָמַר רַב פָּפָּא הִלְכְתָא נָכְרִי שֶׁהֵבִיא דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב אִם יֵשׁ מֵאוֹתוֹ הַמִּין בְּמֶחֱבָּר אָסוּר, וְלָעָרֵב נַמִּי אָסוּרִין בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. וּפֵרַשׁ רַשׁ״י (ד״ה אם יש) דְּהַאי אָסוּרִין הֵינוּ מִשּׁוּם מֻקְצֶה מִדְּלֹא לִקְטָן מֵאָתְמוֹל אַקְצִינְהוּ מַדַּעְתַּהּ וַאֲפִלּוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּלַיִת לֵיהּ מֻקְצֶה בְּעִלְמָא מוֹדֶה בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וּמַאי דְּקָאָמַר וְלָעָרֵב אָסוּרִין בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ פֵּרַשׁ רַשׁ״י (ד״ה ולערב) כְּדֵי שֶׁלֹּא יַהֲנֶה מִמְּלָאכְתּ יוֹם טוֹב. וּמַה דְּקָאָמַר בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ אָסוּרִים וּמַשְׁמַע דְּלְאַחַר כֵּן מֻתָּרִים, הֵינוּ אֲפִלּוּ לְעָרֵב רִאשׁוֹן נַמִּי אַף עַל גַּב דְּלַיִל יוֹם טוֹב שֵׁנִי הוּא, מַמְתִּין רַק בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וּמֻתָּר אַחַר כָּךְ מִמַּה נַּפְשָׁךְ אִם הַלַּיְלָה חל הוּא הֲרֵי הִמְתִּין בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וְאִם קֹדֶשׁ הוּא נִמְצָא שֶׁנִּלְקָטוּ בְּחל, וּלְזוֹ הַשִּׁיטָה הִסְכִּימוּ רֹב רִאשׁוֹנִים. וְיֵשׁ מִן הָרִאשׁוֹנִים שֶׁפֵּרְשׁוּ מִדְּקָאָמַר כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ מַשְׁמַע דְּבָעֵינַן זְמַן הָרְאוּי לַעֲשָׂיָה דְּהֵינוּ לְעָרֵב יוֹם טוֹב שֵׁנִי בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה דְּאָז הוּא זְמַן חל וְרָאוּי לַעֲשִׂיָה. וְטַעְמָם דִּלְפִיכָךְ הֶחְמִירוּ חֲכָמִים לֶאֱסֹר כָּל הַיּוֹם שֵׁנִי וְגַם אַחַר כָּךְ בְּכְדֵי עֲשִׂיָּה דְּאִי אָמַרְתְּ דְּמַתְּרִין בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא יֹאמַר לְנָכְרִי בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לֵךְ וּלְקֹט לִי כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לֶאֱכֹל מֵהֶן בַּשֵּׁנִי. וְיֵשׁ עוֹד נְפָקָא מִנָּהּ בֵּין אֲלוּ הַשִּׁיטוֹת, דִּלְרַשׁ״י וְסִיעָתָא שֶׁלּוֹ דְּפָרְשׁוּ דְּהַטַּעַם שֶׁהֶחְמִירוּ בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּדֵי שֶׁלֹּא יַהֲנֶה מִמְּלָאכְתּ יוֹם טוֹב שַׁיָּךְ דִּין זֶה בֵּין לְמִי שֶׁהוּבְא בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה לְמִי שֶׁלֹּא יָבֹא לְדַעַת הָאַחֲרוֹנָה דְּהַטַּעַם שֶׁהֶחְמִירוּ כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה הוּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמַר לְכַתְּחִלָּה לְעַכּוּ״ם לֵךְ וּלְקֹט לִי יֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים דְּסָבְרָא לְהוּ דְּזֶה הַטַּעַם אֵינוֹ שַׁיָּךְ רַק לְעִנְיַן לֶאֱסֹר בְּכְדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה לְמִי שֶׁהוּבְא בְּשִׁבְילוֹ אֲבָל לֹא לְאַחֲרִים, דְּבְוַדַּאי לֹא יֹאמַר לְעַכּוּ״ם לֵךְ וּלְקֹט לִי כְּדֵי לֵהָנוֹת לְאַחֲרִים דְּאֵין אָדָם חוֹטֵא וְלֹא לוֹ. וּמִמֵּילָא לְשִׁיטָה זוֹ יֵשׁ קַלָּא לְעִנְיַן אֲחֵרִים, דְּאֵינוֹ אָסוּר

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקטו

[*] (ב) * אִם יֵשׁ מִמִּינוֹ בִּמְחֻבָּר אוֹ (א) [ב]שֶׁמְּחֻסָּר צִידָה (ג) (ג) אָסוּר אַף לְמִי שֶׁלֹּא הוּבָא בִּשְׁבִילוֹ (ד) לְאָכְלוֹ בּוֹ בַּיּוֹם, (ה) (וַאֲפִלּוּ עָבַר וְנָתַן לְפִיו וּלְעָסוֹ אָסוּר לְבָלְעוֹ) (ר"ש בפירוש המשנה פרק ח' משנה ב' דתרומות), (ו) [ג]וַאֲפִלּוּ (ג) לְטַלְטְלָן אָסוּר, וְלָעֶרֶב מֻתָּרִים (ז) בִּכְדֵי (ד) [ד] שֶׁיֵּעָשׂוּ. (ח) וּבִשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים

ב עֵרוּבִין ל"ט (ע"ב).
ג הָרִי"ף (ביצה יג:) וְהָרֹא"ש (ביצה פ"ג סי' ב) שָׁם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

נֵר חֲנֻכָּה בְּלֵיל שַׁבָּת וְלַחֲזֹר לְהַדְלִיקוֹ מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת עַיֵּן שָׁם:

א [בשו"ע] אִם יֵשׁ מִמִּינוֹ בִּמְחֻבָּר. וְכָתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) בְּשֵׁם זֶרַע אֱמֶת (סי' עב) אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהֵבִיא שׁוֹשַׁנִּים לְדוֹרוֹן בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן וְהָאִשָּׁה עַרְבָה אוֹתָם בִּשְׁאָר שׁוֹשַׁנִּים שֶׁבַּכֵּלִים שֶׁנִּקְנָה בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְאוֹתָן שֶׁהֵבִיא הָאֵינוֹ יְהוּדִי הֵם מוּעָטִים, וְצִדֵּד לְהַתִּיר לְהָרִיחַ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי בְּהָסִיר מֵהֶם מִקְצָתָן עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת פְּרִי תְּבוּאָה סִימָן ס"ט דָּגִים שֶׁהֵבִיא אֵינוֹ יְהוּדִי דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אוֹרְחִים, וְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּבָא לוֹ אִם זִמֵּן אוֹרְחִים בְּמִקְרֶה מֻתָּרִים לֶאֱכֹל בְּבֵיתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, אַךְ אוֹרְחִים הַסְּמוּכִים עָלָיו בִּתְחִלָּה בְּיוֹם טוֹב יֵשׁ לְהַחְמִיר. וְגַם מַה שֶּׁנִּסְתַּפֵּק בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) בְּזִמֵּן אוֹרְחִים אִם הַבַּעַל הַבַּיִת מֻתָּר לֶאֱכֹל עִמָּהֶם יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי הַסָּמוּךְ לְשַׁבָּת, וּמֻתָּר לְטַלְטֵל מַה שֶּׁהוּבָא בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לְבַשֵּׁל לְצֹרֶךְ שַׁבָּת עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּרַדְבַּ"ז חֵלֶק ב' סִימָן תקס"ב בְּבַעַל הַבַּיִת שֶׁהָאוֹרְחִים סְמוּכִים עָלָיו בְּאוֹתוֹ שַׁבָּת אוֹ בְּיוֹם טוֹב וְהֵבִיא בִּשְׁבִיל בַּעַל הַבַּיִת אָסוּר גַּם לָאוֹרְחִים, אֲבָל אִם אֵין קְבוּעִים אֶצְלוֹ רַק שֶׁבָּאוּ בְּמִקְרֶה לֹא יֹאכְלוּ בְּבֵיתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת וּבְבֵיתָם שָׁרִי עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת גִּנַּת וְרָדִים חֵלֶק אֹרַח חַיִּים כְּלָל ד' סִימָן א' אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהֵבִיא דּוֹרוֹן מִיִּשְׂרָאֵל הַדָּר בְּעִיר אַחֶרֶת דֶּרֶךְ אֳנִיָּה בִּנְהָרוֹת הַמּוֹשְׁכִין, וּפָסַק לְהָקֵל וְאֶחָד מֵהַטְּעָמִים דִּנְהָרוֹת שֶׁבְּמִצְרַיִם אֵין בָּרוּר שֶׁהֵם גּוֹשְׁשִׁין וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁהָלְכָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה וְיֵשׁ לְהָקֵל בְּצֵרוּף עוֹד טְעָמִים, וְחָכָם אֶחָד חָלַק עָלָיו וְאָסַר וְכָתַב שֶׁכֵּן רַבּוֹ פָּסַק כֵּן, וְעַיֵּן שָׁם בְּסִימָן א' ב' ג'. וְעַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קט"ו בְּאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהֵבִיא דָּגִים לִמְכֹּר בְּעִיר שֶׁרֻבָּהּ אֵינָם יְהוּדִים שֶׁכָּתַב שָׁם כַּמָּה חִלּוּקֵי דִּינִים: [ד] **שֶׁיֵּעָשׂוּ.** עַיֵּן בְּהַר הַכַּרְמֶל סִימָן ט"ז שֶׁכָּתַב שֶׁנִּרְאֶה לְהָקֵל אִם הֵבִיא לְיִשְׂרָאֵל דָּגִים

בֵּאוּר הֲלָכָה

וְהֵבִיאוּ רַק לְיִשְׂרָאֵל אַף שֶׁהָיָה בִּקְצִיצָה אָסוּר וּדְלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם. וּבְעַל כָּרְחֲךָ כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה בְּעַצְמוֹ לְחַלֵּק מֵהָא דִּמְבֹאָר בְּסִימָן רנ"ב לְהַמְחַבֵּר דְּמַתִּירִין בִּקְצִיצָה הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁלֹּא עָשָׂה בִּשְׁבִיל (שֶׁנֶּהֱנֶה) [שֶׁיֵּהָנֶה] יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב אֲבָל אִם עוֹשֶׂה בִּשְׁבִיל שֶׁיֵּהָנֶה בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ הָכָא אָסוּר וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּסִימָן רע"ו (ס"א) גַּבֵּי נֵר וְכָל כְּהַאי גַּוְנָא. וְכֵן רָאִיתִי בְּבֵית מֵאִיר שֶׁחוֹלֵק עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם בָּזֶה וְלֹא הָיָה לְפָנָיו הָאוֹר זָרוּעַ דִּמְבֹאָר כְּוָוֹתֵיהּ לְהָדְיָא לֶאֱסֹר בָּזֶה [אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְהָקֵל וּדְלֹא כְּרַאֲבַ"ן וּפֵרְשׁוּ סֻגְיַת הַגְּמָרָא כִּפְשָׁטָא אֵין לָנוּ רְאָיָה לְעִנְיָן זֶה לְאִסּוּר. עַד כָּאן הַגָּ"הּ], וְכֵן מַשְׁמַע מֵאֵלִיָּה רַבָּא (סק"ג) שֶׁלֹּא הֶעְתִּיק הֶתֵּרָא דְּמָגֵן אַבְרָהָם רַק לְעִנְיַן יוֹם טוֹב שֵׁנִי דְּאָז יֵשׁ לִסְמֹךְ בָּזֶה לְהַתִּיר בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה, וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁהוֹסִיפוּ עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם לַעֲשׂוֹת זֶה לְוַדַּאי הֶתֵּר וְלֹא דִּיְקוּ בְּכָל זֶה. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאִם יִהְיֶה לָזֶה עוֹד סָפֵק יֵשׁ לְהַתִּיר בְּקָצַץ אֲפִלּוּ לְעִנְיַן מְלָאכָה גְּמוּרָה לָעֶרֶב שֶׁל מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן מִיָּד, וּלְעִנְיַן תְּחוּמִין יֵשׁ לְהַתִּיר בְּקָצַץ שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה לְמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אֲפִלּוּ אִם לֹא יִהְיֶה לָזֶה עוֹד צֵרוּף סָפֵק, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי:**

*** אִם יֵשׁ מִמִּינוֹ בִּמְחֻבָּר. וְהֵיכָא שֶׁהָרֹב אֵינָן בְּמִינוֹ בִּמְחֻבָּר וְהַמִּעוּט יֵשׁ עֲדַיִן בְּמִינָן בִּמְחֻבָּר לֹא שָׁרִינַן מִכֹּחַ כָּל דְּפָרֵישׁ מֵרֻבָּא פָּרֵישׁ, מִשּׁוּם דְּאִיכָּא רֹב הַמְנַגֵּד לָזֶה כִּי רֹב הַמְּבִיאִין פֵּרוֹת לִמְכֹּר מְבִיאִין אוֹתָן שֶׁנִּתְלְשׁוּ הַיּוֹם יוֹתֵר מִמַּה**

בֵּאֵר הֵיטֵב

א (א) שֶׁמְּחֻסָּר. אִם הַיִּשְׂרָאֵל קָנָה דָּגִים מֵהָאֵינוֹ יְהוּדִי מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְהִנִּיחַ אֵצֶל הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּלֹא חוֹתָם, וּבְיוֹם טוֹב רוֹאֶה שֶׁהוּא טוֹב וְיָפֶה כְּמוֹ הָרִאשׁוֹן, שָׁרִי, דְּלֹא חָיְישִׁינַן שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי הֶחֱלִיף אִם אֵינוֹ נֶהֱנֶה בַּחֲלִיפִין כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵעָה סִימָן קי"ח (ס"י). מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תקי"ז (סק"ג): **(ג) אָסוּר.** מִשּׁוּם מֻקְצֶה, דִּבְמֻקְצֶה כָּזֶה אֲפִלּוּ ר' שִׁמְעוֹן מוֹדֶה: **(ג) לְטַלְטְלָן.** וּבְיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"ג סי' ט) כָּתַב דְּמִלֵּיל שֵׁנִי וְאֵילֶךְ מֻתָּר בְּטִלְטוּל אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר בַּאֲכִילָה לְדִידָן, עַיֵּן שָׁם. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) חוֹלֵק עָלָיו וְכָתַב דִּבְדָבָר שֶׁאֵין לוֹ הֶתֵּר אֲכִילָה אָסוּר בְּטִלְטוּל וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סָעִיף ד' בַּהַגָּ"הּ: **(ד) שֶׁיֵּעָשׂוּ.** שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מִמְּלֶאכֶת יוֹם טוֹב. וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּאִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי אֵין מֵבִיא בְּחִנָּם רַק הַיִּשְׂרָאֵל קָצַץ לוֹ מָעוֹת שֶׁיָּבִיא דָּגִים מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְהָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהָה וֶהֱבִיאָן בְּיוֹם טוֹב אִי מֻתָּרִין לָעֶרֶב מִיָּד, דְּהָא אֲפִלּוּ עָשָׂה אֵינוֹ יְהוּדִי מַלְבּוּשׁ בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְהַשְׁלִים פְּעֻלָּתוֹ (א) כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים עוֹשֶׂה מְלַאכְתּוֹ כְּדֵי שֶׁיֵּהָנֶה הַיִּשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב. וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד"ה דורון): **(ב) אִם יֵשׁ מִמִּינוֹ בִּמְחֻבָּר וְכוּ'.** דְּמַחְמְרִינַן (ג) מִסְּפֵקָא אוּלַי תְּלָשָׁן אוֹ צָדָן בְּיוֹם טוֹב עַל דַּעַת לַהֲבִיאָן לְיִשְׂרָאֵל. (ג) וְיֵשׁ שֶׁסּוֹבְרִין דִּלְהָכֵי אֵין תּוֹלִין דְּנִתְלְשׁוּ וְנִצּוֹדוּ מִבָּעֶרֶב דְּאֵין דֶּרֶךְ רֹב אֲנָשִׁים לִתְלֹשׁ מִבָּעֶרֶב לְצֹרֶךְ מָחָר אֶלָּא בְּיוֹמָן אִם לֹא דְּנִכָּר בָּהֶן דִּכְמִישֵׁי כְּמוֹ בְּסָעִיף ג': **(ג) אָסוּר וְכוּ'.** כְּדִין (ד) כָּל מְלָאכָה הָאֲסוּרָה שֶׁעָשָׂה הַנָּכְרִי בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל דְּאָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל עַד לָעֶרֶב בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ, וּבוֹ בַּיּוֹם בְּלָאו הָכִי אָסוּר בָּזֶה, (ה) דִּבְמְחֻבָּר וּמְחֻסָּר צִידָה יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם מֻקְצֶה (ו) לְכֻלֵּי עָלְמָא מִדְּלֹא לִקְטָן מֵאֶתְמוֹל מִסְּתָמָא אַקְצִינְהוּ מִדַּעְתֵּהּ כִּגְרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִין שֶׁלֹּא נִתְיַבְּשׁוּ לְגַמְרֵי [וְגַם בְּפֵרוֹת שֶׁקַּלִּין לִתְלֹשׁ וְאָדָם מִתְאַוֶּה לָהֶן יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם (ז) גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלֹשׁ כְּמוֹ פֵּרוֹת הַנּוֹשְׁרִין], וַאֲפִלּוּ לִקְטָן וְצָדָן הָעַכּוּ"ם לְעַצְמוֹ שַׁיָּךְ טַעַם זֶה, אֶלָּא דְּמִטַּעַם זֶה אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּיוֹמוֹ אֲבָל לָעֶרֶב הָיָה מֻתָּר מִיָּד כַּמְבֹאָר בְּסָעִיף ב': **(ד) לְאָכְלוֹ.** וְהוּא הַדִּין לֵהָנוֹת בּוֹ, כְּגוֹן הֲדַס שֶׁנִּקְצַץ (ח) אָסוּר לְהָרִיחַ בּוֹ (ט) וְכֵן שְׁאָר הֲנָאוֹת: **(ה) וַאֲפִלּוּ עָבַר וְנָתַן וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין אִם בְּשׁוֹגֵג (י) נָתַן לְתוֹךְ פִּיו. וּמַשְׁמַע מִסְּתִימַת הַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ אִם כְּבָר בֵּרַךְ עַל זֶה אָסוּר לִבְלֹעַ, דְּמֻקְצֶה הוּא כִּשְׁאָר אֲכִילַת אִסּוּר: **(ו) וַאֲפִלּוּ לְטַלְטְלָן.** דְּמֻקְצֶה הוּא וְכַנַּ"ל, וְגַם דְּכֵיוָן דְּאָסוּר בַּאֲכִילָה מִמֵּילָא אָסוּר נַמִי בְּטִלְטוּל דּוּמְיָא דְּטֶבֶל [וְלֹא דָּמֵי לִנְבֵלָה דַּאֲסוּרָה בַּאֲכִילָה וְשַׁרְיָא בְּטִלְטוּל, הָתָם חַזְיָא לִכְלָבִים אֲבָל הָכָא לָאו דַּעְתֵּהּ לְהַשְׁלִיכָהּ לִכְלָבִים, וְגַם דִּנְבֵלָה אֵין אִסּוּרָהּ מֵחֲמַת אִסּוּר הַיּוֹם]. וּמִטַּעַם זֶה אֲפִלּוּ לָעֶרֶב שֶׁהוּא תְּחִלַּת יוֹם אַחֵר כֵּיוָן שֶׁאָסוּר בַּאֲכִילָה עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה מִמֵּילָא נַמִי (יא) אָסוּר בְּטִלְטוּל. וְעַיֵּן בְּסוֹף סָעִיף ד' בַּהַגָּ"הּ וּבַמֶּה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מב): **(ז) בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה.** כְּדֵי (יג) שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מִמְּלָאכָה שֶׁנַּעֲשֵׂית בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב, וְכֵיוָן שֶׁמַּמְתִּין שִׁעוּר כְּדֵי שֶׁיֵּהָנֶה בַּחֹל שׁוּב אֵינוֹ נֶהֱנֶה מִמְּלֶאכֶת יוֹם טוֹב: **(ח) וּבִשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת.** דְּמֵעִקָּרָא מַיְרֵי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא רַק יוֹם אֶחָד, אוֹ בְּחוּץ לָאָרֶץ וְנַעֲשָׂה הַמְּלָאכָה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי דְּמַמְתִּין עַד לָעֶרֶב שֶׁהוּא חֹל, וְכָאן חוֹסִיף אַף בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת שֶׁלְּעֶרֶב יוֹם רִאשׁוֹן יוֹם טוֹב הוּא אֲפִלּוּ הָכִי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רע"ו סָעִיף א' גַּבֵּי נֵר דְּגַם שָׁם לֹא מְהַנֵּי קָצַץ: **(ג)** וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ג' עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה: **(ג)** רַ"ן בְּפֶרֶק שׁוֹאֵל (שבת סה. ד"ה ומצינו) וְרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו לְבֵיצָה בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה דְּמִטַּעַם זֶה חָשְׁבִינַן לֵיהּ כְּוַדַּאי לִקְטָן הַיּוֹם לֶאֱסֹר בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ, **וְאִלּוּ בְּסָפֵק יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִין כַּמְבֹאָר בְּסִימָן שכ"ה סָעִיף ז'.** וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן י"ב שֶׁנָּתַן טַעַם אַחֵר קְצָת וּבְשִׁנּוּי מִדִּבְרֵי הָרַבֵּנוּ יוֹנָה, עַיֵּן שָׁם בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: **(ד)** רַ"ן (יג. ד"ה אבל מ"מ) וּמִלְחָמוֹת (שם), וּכְדִין נֵר וְכֶבֶשׁ הַמְבֹאָרִין בְּשַׁבָּת דַּף קכ"ב (ע"א) וּבְשֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּסִימָן רע"ו (ס"א). וּמַה שֶּׁכָּתַב רַשִׁ"י (כד: ד"ה אם יש) מִשּׁוּם מֻקְצֶה כָּתְבוּ דְּהַיְנוּ לִכְלֹל בָּזֶה אִסּוּרָא אַף אִם עָשָׂה הָעַכּוּ"ם לְעַצְמוֹ, וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: **(ס)** רַשִׁ"י (שם) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים: **(ו) הַיְנוּ אֲפִלּוּ לְאוֹתָן הַסּוֹבְרִים** (סִימָן תצ"ה (ס"ד)) **כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאֵין מֻקְצֶה בְּיוֹם טוֹב** [רַשִׁ"י (שם) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים]. **וְגַם אֵין חִלּוּק בֵּין שֶׁהַפֵּרוֹת שֶׁל עַכּוּ"ם אוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל** [רַשִׁ"י (שם), וְרַשְׁבָּ"א פֶּרֶק (כ"ב) [כָּל כִּתְבֵי] דַּף קכ"ב (ע"א ד"ה ומהא שמעינן)]. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ש"י בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י"ג: **(ז)** תּוֹסָפוֹת (ג. ד"ה גזירה) וְרַמְבַּ"ן (מלחמות יג:) וְרַשְׁבָּ"א (כד: ד"ה אמר ר"פ) וּרְאָ"ה (כה. ד"ה אמר ר"פ): **(ח)** גְּמָרָא בְּעֵרוּבִין דַּף מ' (ע"א): **(ט)** כֵּן כָּתַב הַבֵּית מֵאִיר, וְהוֹכִיחַ מִמַּה שֶּׁכָּתַב רַשִׁ"י (שם ד"ה ולערב) שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מִמְּלֶאכֶת שַׁבָּת מַשְׁמַע דְּהוּא הַדִּין שְׁאָרֵי הֲנָאוֹת אָסוּר מִמַּה שֶּׁעָשָׂה הָעַכּוּ"ם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל. וְכֵן כָּתַב הָרַשְׁבָּ"א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית נתיבות ש"ה סי' כה) וְכֵן כָּתַב הָרִיטְבָּ"א בְּעֵרוּבִין (מ. ד"ה ואיכא למידק) וּכְעֵין זֶה אִיתָא לְעֵיל בְּסִימָן שכ"ה סָעִיף י' עַיֵּן שָׁם: **(י)** דַּהֲרֵי שָׁם (ירושלמי תרומות פ"ח ה"ב) אִיתָא בְּשֵׁם רַב נָתָן לֹא מִשּׁוּם שֶׁהִתְחִיל בְּהֶתֵּר אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁלְּעִיסָה כִּבְלִיעָה אַלִּיבָּא דְּר' אֱלִיעֶזֶר מַשְׁמַע דְּזֶה אֵינוֹ מַעֲלֶה כְּלָל. וַאֲפִלּוּ אִי נֵימָא כְּאִידָךְ טַעְמָא דְּבַיְרוּשַׁלְמִי דִּסְבָרַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם דְּהִתְחִיל בְּהֶתֵּר הֲלֹא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פָּלֵיג עֲלֵיהּ, וְגַם זֶה לֹא מִקְּרֵי הִתְחִיל בְּהֶתֵּר: **(יא)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) בְּשֵׁם רִי"ף (יג:) וְרֹא"שׁ (פ"ג סי' ב) לְאַפּוּקֵי מִמַּהַרְשַׁ"ל (פ"ג סי' ט). וְעַיֵּן בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסוֹף סָעִיף ד' (משנ"ב ס"ק מב): **(יג)** רַשִׁ"י (שם) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקטו

שֶׁל גָּלֻיּוֹת, אִם הוּבָא בְּיוֹם רִאשׁוֹן ד מֻתָּר (ה) מִיָּד בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. הַגָּהּ: (ט) *וְיֵשׁ מַחְמִירִין לְאָסְרוֹ (י) עַד מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב שֵׁנִי (יא) (טור בשם רבינו תם ורש״י וסמ״ג (לאוין סה)), וְנוֹהֲגִין לְהַחְמִיר אִם אֵינוֹ *צֹרֶךְ יוֹם טוֹב (יב) לְצֹרֶךְ אוֹרְחִים וּבִכְהַאי גַּוְנָא דְּאָז נוֹהֲגִין (ו) לְהָקֵל לַאֲחֵרִים שֶׁלֹּא הוּבָא (יג) בִּשְׁבִילָן (תרומת הדשן סימן ע״ח).

ד בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם (ביצה שם ד״ה ולערב).

בַּאֵר הֵיטֵב

לְלָבְשׁוֹ אִם קָצַץ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רנ״ב סָעִיף ז׳, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (ה) **מִיָּד.** אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, דְּמִמַּה נַּפְשָׁךְ חַד יוֹמָא חֹל הוּא: (ו) **לְהָקֵל.** וְטַ״ז (סק״ב) בְּשֵׁם רַשַׁ״ל (סי׳ ה) פָּסַק לְהַתִּיר לְאַחֵר בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי בְּכָל עִנְיָן, וּלְעַצְמוֹ לְצֹרֶךְ גָּדוֹל, עַיֵּן שָׁם וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וּכְשֶׁזִּמֵּן אוֹרְחִים מֵעִיר אַחֶרֶת אַף הוּא בְּעַצְמוֹ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לִמְכֹּר בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן בְּשָׁהָה לֵיל יוֹם טוֹב אַף בְּלֹא קָצַץ מִשּׁוּם שֶׁאֵין מוּכָח שֶׁאַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל זֶה צָד אוֹתָם, וְיֵשׁ כָּאן סְפֵק סְפֵיקָא, סָפֵק אִם [נִיצוֹד] בִּשְׁבִיל (כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ) יִשְׂרָאֵל זֶה, וְסָפֵק אִם נִצּוֹד הַיּוֹם, וּסְפֵיקָא דְּדִינָא שֶׁיֵּשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּדוֹרוֹן בְּשָׁהָה בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ עֶרֶב יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין לְעֶרֶב יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אַף לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ רַק כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ אָז, דְּמִמַּה נַּפְשָׁךְ יוֹם אֶחָד חֹל הוּא דְּאִם יוֹם הָרִאשׁוֹן קֹדֶשׁ הֲלֹא עַכְשָׁו חֹל וְדַי בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ, וְאִם הָרִאשׁוֹן חֹל הֲלֹא נַעֲשֵׂית הַמְּלָאכָה בְּהֶתֵּר וְאֵין צָרִיךְ לִשְׁהוֹת כְּלָל: (ט) **וְיֵשׁ מַחְמִירִין.** דִּסְבִירָא לְהוּ דְּעִקַּר הָאִסּוּר הוּא דְּאִי שָׁרִית לֵיהּ שֶׁמָּא יֹאמַר לְהָעַכּוּ״ם לַעֲשׂוֹת וְלָכֵן אַף בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי אָסוּר עַד לָעֶרֶב בְּשָׁעָה הָרְאוּיָה לַעֲשִׂיָּה, דְּאִי לָאו הָכִי אַכַּתֵּי יֵשׁ לִגְזֹר שֶׁיֹּאמַר לְעַכּוּ״ם לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם רִאשׁוֹן כְּדֵי לְהָכִין לְיוֹם טוֹב שֵׁנִי [מִפְּנֵי (יג) שֶׁיּוֹדֵעַ דְּאִם יֹאמַר לוֹ לְעַכּוּ״ם בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי גּוּפָא יְהֵא אָסוּר לֵהָנוֹת בּוֹ בַּיּוֹם עַד לָעֶרֶב בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ]. אָכֵן (יד) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיֵשׁ קֻלָּא גַּם כֵּן לְדֵעָה זוֹ דִּלְדִידְהוּ אֵינוֹ אָסוּר כָּל יוֹם שֵׁנִי אֶלָּא לְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, א]אֲבָל לִשְׁאָר יִשְׂרָאֵל מֻתָּר מִיָּד בְּעֶרֶב יוֹם רִאשׁוֹן ב]וְאֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין אַף בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ: (י) **עַד מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב שֵׁנִי.** וְהַיְנוּ (טו) גַּם כֵּן בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה: (יא) **טוּר בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם וְרַשׁ״י.** טָעוּת סוֹפֵר, דְּרַשׁ״י הוּא עִקַּר דֵּעָה רִאשׁוֹנָה, וְצָרִיךְ לוֹמַר וְהָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ב) [כֵּן כָּתַב בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה הָאָרֹךְ (אות ב)]: (יב) **לְצֹרֶךְ אוֹרְחִים וְכוּ׳ שֶׁלֹּא הוּבָא וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ הוּא, (טז) דְּהַטַּעַם כֵּיוָן שֶׁלֹּא הוּבָא בִּשְׁבִילָן. וְהַיְנוּ דִּלְצֹרֶךְ אוֹרְחִים שֶׁהוּא מִצְוָה סוֹמְכִין עַל הַמְקִלִּין לְדֵעָה זוֹ לַאֲחֵרִים בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי (יז) אַחַר בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה, (יח) אֲבָל בְּלָאו הָכִי אֵין לְהָקֵל אַף לַאֲחֵרִים דְּהַפּוֹסְקִים (יט) אֵין מְחַלְּקִין בָּזֶה. וְדַע דְּמַה דְּמַחְשְׁבִינַן אוֹרְחִים כַּאֲחֵרִים (כ) יֵשׁ מְפָרְשִׁים דְּהַיְנוּ דַּוְקָא כְּשֶׁהִזְמִינָן אַחַר שֶׁהֵבִיאוּ הַדּוֹרוֹן דְּאָז לָאו אַדַּעְתֵּהּ דִּידְהוּ הֵבִיאוּ דְּאִלּוּ אוֹרְחִים שֶׁהִזְמִינָן מִקֹּדֶם יֵשׁ לוֹמַר דַּחֲשִׁיבָא כִּבְנֵי בֵּיתוֹ וְאָסוּר. וְעוֹד כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים לְהָקֵל לְאוֹרְחִים (כא) מֵעִיר אַחֶרֶת (כב) אַף אִם הִזְמִינָן מִקֹּדֶם, (כג) וְאַף הוּא בְּעַצְמוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן מִפְּנֵי כְּבוֹדָם שֶׁזֶּהוּ בִּכְלַל מִצְוַת הַכְנָסַת אוֹרְחִים, וְסָמְכִינַן בָּזֶה אַדַּעָה רִאשׁוֹנָה דְּמַתִּיר בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת אַחַר בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ, וְקֹדֶם כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ (כד) אֵין לְהָקֵל בְּכָל גַּוְנֵי אַף לַאֲחֵרִים: (יג) **בִּשְׁבִילָן.** וְאִם קָצַץ עִם הָעַכּוּ״ם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שֶׁיָּבִיאוּ לוֹ בִּזְמַן הֶתֵּר וְהֵם הֵבִיאוּ לוֹ בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, יֵשׁ לְהָקֵל (כה) בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי לְאַחַר כְּדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה אַף לְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ. כָּתַב

בֵּאוּר הֲלָכָה

שֶׁמְּבִיאִין אוֹתָן שֶׁנִּתְלְשׁוּ מִכְּבָר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ן (שבת סה. ד״ה ומצינו) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה [מַהַרְשַׁ״ל (סי׳ ט) וְעוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יא)]. **כָּתַב הָרוֹקֵחַ** (סי׳ ש) **כְּמֵהִין וּפִטְרִיּוֹת שֶׁהֵבִיא עַכּוּ״ם לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב נַמִּי אֲסוּרִין דִּלְמָא תְּלָשָׁן בְּיוֹם טוֹב, וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא תֵּימָא דְּלֹא חֲשִׁיבִי מְחֻבָּר** כֵּיוָן שֶׁהֵם גְּדֵלִים גַּם עַל הָעֵצִים [בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב סמ״ג)]:

* **וְיֵשׁ מַחְמִירִין. הוּא דַּעַת כַּמָּה רִאשׁוֹנִים** הֲרֵי הֵם הַבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת [כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא רַשׁ״י (כד: ד״ה ולערב) בִּשְׁמוֹ, וּבְבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁלְּפָנֵינוּ פָּסַק בְּהֶדְיָא כְּדַעַת רַשׁ״י] וְרַבֵּנוּ יִצְחָק הַלֵּוִי רַבּוֹ שֶׁל רַשׁ״י וְתוֹסָפוֹת [הָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ב) הֵבִיא זֶה בְּשֵׁם רַבֵּינוּ תָּם, וּבְאוֹר זָרוּעַ (שם) וְרַשְׁבָּ״א (עירובין מ. ד״ה אבל הרב) הֵבִיאוּ זֶה בְּשֵׁם רַ״י] וְאוֹר זָרוּעַ וְהֵבִיא כֵּן בְּשֵׁם רַ״י מִבּוֹן וּסְמַ״ג, **אֲבָל מִכָּל מָקוֹם רֹב הַפּוֹסְקִים רִאשׁוֹנִים קָיְימִי בְּשִׁיטַת הַמְחַבֵּר דְּסָתַם כְּדַעַת רַשׁ״י** דִּלְבַד רַבֵּנוּ גֵּרְשֹׁם מְאוֹר הַגּוֹלָה וְרַבֵּנוּ קְלוֹנִימוֹס הַמּוּבָא בְּרַשׁ״י כֵּן הוּא גַּם דַּעַת הַמָּאוֹר (יג. ד״ה והא דאמר) וְהָרַמְבַּ״ן בְּמִלְחֲמוֹת (שם) וְרִיאַ״ז (שם) וְרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו לְעֵרוּבִין (שם) וְרִיטְבָּ״א (שם ד״ה גרסת רש״י), וְכֵן הוּא דַּעַת הָרַב הַמַּגִּיד (פ״א הכ״ד) וּמְבָאֵר כֵּן גַּם דַּעַת הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק א׳ (שם) שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא שֶׁמַּה שֶׁנִּצּוֹד אוֹ נִלְקַט מִמְּחֻבָּר בָּרִאשׁוֹן מֻתָּר בַּשֵּׁנִי [וְהַלֶּחֶם מִשְׁנֶה רָצָה לְהַסִּיעַ אֶת דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם לְשִׁיטַת בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת וּכְמוֹ שֶׁמַּשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי בְּפֶרֶק ו׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (אות י) שֶׁדִּיְקוּ מִדְּבָרָיו שֶׁכָּתַב שָׁם (ה״ח) הַטַּעַם בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ הוּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאמַר לְעַכּוּ״ם לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְהָכִין אַלְמָא דִּסְבִירָא לֵיהּ נַמִּי הַטַּעַם שֶׁמָּא יֹאמַר וְהוּא כְּשִׁיטַת בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת וְרַבֵּנוּ תָּם, וְהַבֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתוב בהגהות מימון החדשות) דָּחָה דִּבְרֵי הַגָּהַת מַיְמוֹנִי מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב וְנִדְחַק בַּלֶּחֶם מִשְׁנֶה לְיַשְּׁבוֹ עַיֵּן שָׁם. אֲבָל פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים הוּא כְּדַעַת הָרַב הַמַּגִּיד וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַבֵּית יוֹסֵף וּמִמַּה שֶׁהִזְכִּיר הָרַמְבַּ״ם הַטַּעַם שֶׁמָּא יֹאמַר אֵין הוֹכָחָה כְּלָל לְהַמְעַיֵּן בָּרַשְׁבָּ״א (ביצה כד. ד״ה אמר ר״פ) וְרִיטְבָּ״א (שם) וּמְאִירִי (ביצה כד. ד״ה אמר ר״פ) שֶׁכָּתְבוּ דְּגַם לְרַשׁ״י דְּהַטַּעַם שֶׁלֹּא יֵהָנֶה הַיְינוּ נַמִּי דְּאִם יֵהָנֶה גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יֹאמַר וּבָזֶה מְתָרְצִים קֻשְׁיַת רַבֵּנוּ תָּם (הו״ד ברא״ש שם) עַל רַשׁ״י, אִם כֵּן גַּם דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם יוּכַל לְהִתְפָּרֵשׁ כֵּן וְקָאֵי בְּשִׁיטַת רַשׁ״י כַּמְבֹאָר בְּפֶרֶק א׳ לְהָדְיָא], וְכֵן הוּא דַּעַת הַמְּאִירִי (שם) וְגַם רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד ח״ד) כָּתַב דְּדַעַת רַשׁ״י תָּפְסוּ לְעִקָּר וְכֵן הֵבִיא הָרַשְׁבָּ״א וְהָרַבֵּנוּ יְרוּחָם בְּשֵׁם הָרַאֲבַ״ד (בהשגות על הבעה״מ יג. אות יד) וְגַם הָרִיצְבָּ״א בַּתּוֹסָפוֹת עֵרוּבִין (דַּף מ׳ (ע״א ד״ה אי משכחת)) הֵבִיא סִיַּיעְתָּא לְרַשׁ״י מִירוּשַׁלְמִי (תרומות פ״ב ה״א), וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם כָּתַב שֶׁגַּם דַּעַת הָרִי״ף כֵּן כַּמּוּבָא בַּבֵּית יוֹסֵף (שם), **וְעַל כֵּן בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ עוֹד צְדָדִים לְהַתִּיר נִרְאֶה לִכְאוֹרָה דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל כְּשִׁיטַת רַשׁ״י:**

* **צֹרֶךְ יוֹם טוֹב וְכוּ׳. הַיְינוּ כְּשֶׁאֵין לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין, דְּאִם יֵשׁ לוֹ לֹא מִקְּרֵי לְצֹרֶךְ** [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו)]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) אוֹר זָרוּעַ (סי׳ קמ) וּמְאִירִי (כד: ד״ה אמר ר״פ): **(יד)** רֹא״שׁ (שם) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם בְּהִלְכוֹת יוֹם טוֹב בְּנָתִיב ד׳ חֵלֶק ד׳. [וְצָרִיךְ עִיּוּן קְצָת דִּבְסִימָן שכ״ה בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואם לקטן) הֵבִיא בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרוּחָם בְּחֵלֶק י״ב נָתִיב י״ב לְהַחְמִיר דְּבָעִינַן בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ אֲפִלּוּ לַאֲחֵרִים וְהָכָא כָּתַב רַבֵּנוּ יְרוּחָם דִּלְרַשׁ״י צָרִיךְ בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ לַאֲחֵרִים וּלְרַבֵּנוּ תָּם מִיָּד. אָכֵן בֶּאֱמֶת גַּם עַל הָרֹא״שׁ קָשֶׁה זֶה דִּבְפֶרֶק כָּל כִּתְבֵי (שבת פט״ז סי׳ יב) בְּסוֹפוֹ כָּתַב דְּאַף לַאֲחֵרִים אָסוּר וְהָכָא כָּתַב שְׁנֵי דֵּעוֹת בָּזֶה דִּלְרַבֵּנוּ תָּם שָׁרִי לַאֲחֵרִים מִיָּד [וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּיוֹמוֹ מִטַּעַם מֻקְצֶה וּמִמֵּילָא שָׁם דְּלֵיכָּא טַעַם מֻקְצֶה מֻתָּר אַף בְּיוֹמוֹ לַאֲחֵרִים לְפִי סְבָרַת הָרֹא״שׁ דְּאֵין אָדָם חוֹטֵא וְכוּ׳]. וּמָצָאתִי בְּהַגְּרָ״א שֶׁרָמַז גַּם כֵּן לָזֶה: **(טו)** טַ״ז (סק״א) וּפָשׁוּט: **(טז)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) וּמַטֵּה יְהוּדָה וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ הַבֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ודוקא) [וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַטַּ״ז (סק״ב) אֶלָּא דְּהוּא מֵקַל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא צֹרֶךְ גָּדוֹל אַף לְעַצְמוֹ שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ דְּנִסְמֹךְ בָּזֶה עַל שִׁיטַת רַשׁ״י דְּמֵקַל לְגַמְרֵי בְּיוֹם שֵׁנִי, וּבְמַטֵּה יְהוּדָה אוֹסֵר בָּזֶה וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א דְּבָזֶה לֹא הֵקֵל הָרַמָּ״א]. וְכֵן מוּכָח מֵהַגְּרָ״א דִּמְפָרֵשׁ כִּפְשׁוּטוֹ דְּהוּא בְּעַצְמוֹ אִם יֵשׁ לוֹ (אֲחֵרִים) [אוֹרְחִים] מֻתָּר לָתֵת לָהֶם דְּכַאֲחֵרִים חֲשִׁיבִי וּמִשּׁוּם מִצְוָה שֶׁל כְּבוֹד הָאוֹרְחִים סוֹמְכִין לְהָקֵל עַל דַּעַת הָרֹא״שׁ. וְאַף דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) פֵּרֵשׁ דִּבְרֵי הָרַמָּ״א כְּמַהַרְשַׁ״ל (פ״ג סי׳ ה) מִכָּל מָקוֹם לְדִינָא אֵין מַדְחֶה דִּבְרֵי הַבֵּית יוֹסֵף עַיֵּן שָׁם וּבִפְרָט דִּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים הַנַּ״ל הֶחֱזִיקוּ כֵּן לַהֲלָכָה: **(יז)** כֵּן מוּכָח מִתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן דְּהוּא מַתִּיר זֶה בְּצֵרוּף דַּעַת רַשׁ״י וַהֲלֹא לְרַשׁ״י אֵין לְהַתִּיר זֶה קֹדֶם כְּדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה: **(יח)** כֵּן מוּכָח מֵאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וּמַטֵּה יְהוּדָה וְהַגְּרָ״א וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ד), וּדְלֹא כִּדְמַשְׁמַע לִכְאוֹרָה מֵהַטַּ״ז (שם) דְּדַעַת הָרַמָּ״א לְהָקֵל סְתָם לַאֲחֵרִים כְּדַעַת הָרֹא״שׁ אֶלָּא דְּהָרַמָּ״א קָא מַשְׁמַע לָן דְּאַף אוֹרְחִים חֲשִׁיבֵי כַּאֲחֵרִים: **(יט)** סְמַ״ק (מצוה קצד) וּמָרְדְּכַי (עירובין פ״ג סי׳ תצא) וַאֲגֻדָּה (פ״ג סי׳ לח) [כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) בִּשְׁמוֹ] וְכֵן מַשְׁמַע מִתּוֹסָפוֹת (שבת קכב. ד״ה ואם) כַּמְבֹאָר בְּבַ״ח (ס״א) וְהַגְּרָ״א בְּסָעִיף קָטָן ח׳ (ד״ה ונוהגין): **(כ)** בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו ואם בא מחוץ) בַּתֵּרוּץ הַשֵּׁנִי, וְכֵן הִסְכִּים הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) לְדִינָא וְהֵקֵל עוֹד בְּיוֹתֵר מִזֶּה לְאוֹרְחִים מֵעִיר אַחֶרֶת וּכְדִלְקַמֵּיהּ: **(כא)** מָגֵן אַבְרָהָם וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כב)** הִנֵּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם סָתַם בָּזֶה וְהָעְתִּיקוֹ הַשֻּׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי׳ א סי״ט) וְהַחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ב) דְּהַיְנוּ כְּשֶׁהִזְמִינוֹ לְאַחַר שֶׁהֵבִיא הַדּוֹרוֹן. אָמְנָם הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל וְהַגְּרַ״ז (ס״א) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל ק ס״ו) מְקִלִּים כְּשֶׁהָאוֹרְחִים מֵעִיר אַחֶרֶת וְאֵין לוֹ מַה לִּתֵּן לָהֶם מֵאוֹתוֹ הַמִּין אַף כְּשֶׁהִזְמִין אוֹתָם מִקֹּדֶם. וְחִפַּשְׂתִּי בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה הָאָרֹךְ וּמָצָאתִי שֶׁגַּם הוּא (אות ה) הֶעְתִּיק תֵּרוּץ הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַבֵּית יוֹסֵף דְּמֻתָּר לָאוֹרְחִים אֲפִלּוּ כְּשֶׁהִזְמִין אוֹתָם מִקֹּדֶם, וְעַל כָּל פָּנִים נוּכַל לִסְמֹךְ עַל זֶה כְּשֶׁהָאוֹרְחִים מֵעִיר אַחֶרֶת. וְאַף דְּמַהֲרִי״ל (מנהגים) נִרְאֶה דְּמִסְתַּפֵּק בָּזֶה וּמִפַּשְׁטוּת דִּבְרֵי מַהַרְשַׁ״ל (שם סי׳ ו) מַשְׁמַע דְּמַחְמִיר אַף בִּכְגוֹן זֶה דִּסְתָם אוֹרְחִים מֵעִיר אַחֶרֶת הֵם, מִכָּל מָקוֹם נוּכַל לִסְמֹךְ בָּזֶה עַל דֵּעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהִיא דַּעַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים וְהַמְחַבֵּר סָתַם כְּוָתַיְיהוּ: **(כג)** מָגֵן אַבְרָהָם וְהַגְּרַ״ז וְחַיֵּי אָדָם: **(כד)** וְכֵן פָּסְקוּ מַהַרְשַׁ״ל (שם סי׳ ה) וְטַ״ז בְּסָעִיף קָטָן א׳ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כה)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג), דִּלְעִנְיַן יוֹם טוֹב שֵׁנִי סוֹמֵךְ עַצְמוֹ עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). **וְאַף דְּבַבֵּאוּר הֲלָכָה** (ד״ה דורון) **פִּקְפַּקְנוּ הַרְבֵּה עַל דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן יוֹם טוֹב שֵׁנִי יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל. וְעַיֵּן עוֹד בַּבֵּאוּר הֲלָכָה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן קָצַץ:**

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״א) כתב: ולענין הלכה כבר נהגו במדינות אלו להחמיר כסברא האחרונה [לאסור עד מוצאי יו״ט שני], ונוהגין להחמיר אפילו לאדם אחר שלא הובא בשבילו שימתין עד מוצאי יו״ט שני בכדי שיעשו אף ביו״ט שני של גליות, ולפיכך נוהגין להחמיר אפילו בטלטול עד מוצאי יו״ט שני כיון שאינו ראוי לאכילה לשום אדם. **ב]** בשו״ע הרב (שם) פסק להחמיר אף לאחרים שלא הובא בשבילם. וראה שם בהג״ה הטעם להחמיר עד בכדי שיעשו אף לדעה הראשונה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(יד) * [ה]וְכֵן אִם הוּבָא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי צָרִיךְ לְהַמְתִּין בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. (טו) [ו]אֲבָל בִּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה (טז) אוֹ * בְּיוֹם טוֹב הַסָּמוּךְ לְשַׁבָּת בֵּין מִלְּפָנָיו בֵּין מֵאַחֲרָיו, אִם הוּבָא בָּרִאשׁוֹן צָרִיךְ לְהַמְתִּין (יז) עַד מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב וְשַׁבָּת (יח) בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. (יט) * [ז]וְשִׁעוּר כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ הַיְנוּ (כ) כְּדֵי (ז) שֶׁיֵּלֵךְ הָאֵינוֹ יְהוּדִי (כא) לַמָּקוֹם שֶׁלִּקֵּט וְיִגְמֹר הַמְּלָאכָה וְיַחֲזֹר לְכָאן. * וְאִם נִסְתַּפֵּק לוֹ מֵהֵיכָן הֱבִיאָן, (כב) שִׁעוּרָן כְּדֵי

ה שָׁם בְּעֵרוּבִין.
ו תּוֹסָפוֹת שָׁם (עירובין מ. ד"ה אי) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים.
ז הָרַ"ן בְּפֶרֶק ג' דְּבֵיצָה (יג: ד"ה ולערב) וְהָרַשְׁבָּ"א בִּתְשׁוּבָה (ח"א סי' לט) וְהָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ב' (ה"י).

בְּאֵר הֵיטֵב

מֻתָּר לֶאֱכֹל עִמָּהֶן דְּאֵין זֶה כְּבוֹדָם שֶׁלֹּא יֹאכַל עִמָּהֶם. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּבִתְשׁוּבַת בַּ"ח (ישנות) סִימָן נ"ג: (ז) שֶׁיֵּלֵךְ. וְהַכֹּל לְפִי הַמַּעֲשֶׂה, אִם הָיָה שַׁיָּרָא וְשָׁהָה יוֹם

בַּאוּר הֲלָכָה

* **וְכֵן אִם הוּבָא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי.** הַמְחַבֵּר נָקַט לָשׁוֹן שֶׁהוּבָא וּבֶאֱמֶת הוּא הַדִּין אִם לִקֵּט הָעַכּוּ"ם אוֹ צָד בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי וְהֵבִיא תֵּכֶף בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב דְּצָרִיךְ לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כֵּיוָן שֶׁלְּקִיטָתוֹ הָיָה בְּיוֹם טוֹב בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְכֵן מְבֹאָר לְהֶדְיָא בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (כד: ד"ה ועוד י"מ) וְהֵבִיא רְאָיָה מִמָּרְחָץ הַמַּרְחֶצֶת בְּשַׁבָּת בְּעִיר שֶׁרֹב יִשְׂרָאֵל שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְתִּין לָעֶרֶב בִּכְדֵי שֶׁיַּחַמּוּ, וְכֵן מֵהָא דְּמַכְשִׁירִין (פ"ב מ"ו) וּמְצָא בָּהּ יָרָק נִמְכָּר דְּגַם בַּלַּיְלָה אָסוּר לִקַּח עַד בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. **וְעַיֵּן בָּרְאָ"ה** (כה. ד"ה והבא) **דְּמֵקַל הֵיכָא שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ רַק אִסּוּר תְּחוּמִין דְּאֵין לְהַחְמִיר לְהִצְטָרֵךְ בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה רַק אִם הֱבִיאָן בְּיוֹם טוֹב גּוּפָא וְלֹא בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב (וְהַיְינוּ אֲפִלּוּ שֶׁלַּח הַיִּשְׂרָאֵל לְהָעַכּוּ"ם וְהָיָה עַל פִּי צַוָּאָתוֹ, עַיֵּן שָׁם):**

* **בְּיוֹם טוֹב הַסָּמוּךְ לְשַׁבָּת.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ אַף עַל גַּב דִּשְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תֵּי"ו סָעִיף א' מִכָּל מָקוֹם אֲפִלּוּ נָשְׁרוּ אוֹ נִצּוֹדוּ מֵאֲלֵיהֶן אָסוּר בַּשֵּׁנִי מִשּׁוּם הֲכָנָה וְכוּ'. וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁפֵּרֵשׁ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּקָאֵי עַל דִּין הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּקָאָסַר בְּשַׁבָּת וְעַל זֶה קָמַקְשֶׁה הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּהָא שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן וְדֵי בְּשַׁבָּת בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ וְעַל זֶה תֵּרֵץ דְּהָאִסּוּר בָּזֶה מִשּׁוּם הֲכָנָה. וּלְפָלָא דְּאִם כֵּן אַמַּאי הִצְרִיךְ אַחַר כָּךְ הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ דְּמִשּׁוּם הֲכָנָה אֵין לֶאֱסֹר אֶלָּא בְּשַׁבָּת גּוּפָא [וְרָאִיתִי שֶׁעָמַד בָּזֶה גַּם כֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר וְיִשְׁבּוֹ בְּדֹחַק עַיֵּן שָׁם]. וְגַם לְפִי פֵּרוּשׁוֹ קַשְׁיַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם אֵין לָהּ שׁוּם בֵּאוּר דְּמַאי הָוֵי אִם שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן הוּא מְדַמֶּה אוֹתָן לִשְׁנֵי יוֹם טוֹב שֶׁל גָּלֻיּוֹת עַיֵּן שָׁם, וּבֶאֱמֶת אֵינוֹ דּוֹמֶה כְּלָל דְּהָתָם מֻתָּר בַּשֵּׁנִי בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה לְדַעַת הַמְחַבֵּר מִשּׁוּם דְּמִמַּה נַּפְשָׁךְ יוֹם אֶחָד בֶּאֱמֶת הוּא חֹל וְלָכֵן סַגִּי דְּיַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י (כד: ד"ה ולערב) דִּלְאַחַר כָּךְ לֹא מְהַנֵּי לֵיהּ מַעֲשֵׂה הָעַכּוּ"ם שֶׁעָשָׂה בְּיוֹם טוֹב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דִּשְׁנֵיהֶן קְדֻשּׁוֹת וַדָּאִית וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּל יוֹם הַשַּׁבָּת אִם כֵּן אִם אַתָּה מַתִּירוֹ בְּשַׁבָּת הֲרֵי נֶהֱנָה מִמְּלָאכֶת יוֹם טוֹב וְלָכֵן אָסוּר כָּל הַשַּׁבָּת וְגַם אַחַר כָּךְ עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה וּכְמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁתִּי בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יח), וְכֵן מְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש אבל בשני) לְהֶדְיָא דְּהַטַּעַם בָּזֶה מִשּׁוּם דִּבְיוֹם טוֹב הַסָּמוּךְ לְשַׁבָּת לֵיכָא מִמַּה נַּפְשָׁךְ וְכֵן כָּתַב בְּעוֹלַת שַׁבָּת (סק"ג) בְּהֶדְיָא זֶה הַטַּעַם וְכֵן הֶעְתִּיק גַּם כֵּן הַגְּרַ"ז (ס"א) טַעַם זֶה. (וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שֶׁמֵּבִיא רְאָיָה דְּסַגִּי בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה בְּשַׁבָּת מֵהָא דְּסָעִיף ד' בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַסָּמוּךְ לְשַׁבָּת דְּסַגִּי בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה בְּשַׁבָּת אַף דְּשַׁבָּת אֵינוֹ רָאוּי לַעֲשִׂיָּה. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא דָּמֵי כְּלָל דְּהָתָם עִקַּר הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּלֹא אָמְרִינַן הֲכָנָה מִשְּׁנֵי יָמִים מִקֹּדֶם [וְגַם לְרַבֵּנוּ תָּם דִּסְבִירָא לֵיהּ מִשּׁוּם שֶׁמָּא יֹאמַר לָעַכּוּ"ם לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל זֶה בְּיוֹם טוֹב, לֹא שַׁיָּךְ מִשְּׁנֵי יָמִים מִקֹּדֶם כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַמְפָרְשִׁים] וְהָיָה רָאוּי לָנוּ לְהַתִּיר בְּלֵיל שַׁבָּת מִיָּד קֹדֶם כְּדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה, אֶלָּא דְּאֵין סְבָרָא לְהָקֵל יוֹתֵר בְּמוֹצָאֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשַׁבָּת יוֹתֵר מֵאִלּוּ הָיָה אִקְּלַע שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּימֵי הַחֹל דְּצָרִיךְ לְהַמְתִּין אַחַר כָּךְ בְּמוֹצָאֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַבֵּית יוֹסֵף סְבָרָא זוֹ בְּהֶדְיָא לְעִנְיַן אִם חָל יוֹם טוֹב שֶׁל גָּלֻיּוֹת בְּיוֹם חֲמִישִׁי וְשִׁשִּׁי עַיֵּן שָׁם (ד"ה ואם חל יו"ט ביום ה'), מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ הֲלֹא צָרִיךְ כְּדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה מִצַּד הַדִּין שֶׁנַּעֲשֶׂה הַמְּלָאכָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁהָיָה עֶרֶב שַׁבָּת וְאִם כֵּן כֵּיוָן שֶׁכָּל זְמַן הַשַּׁבָּת אֵינוֹ רָאוּי לַעֲשִׂיָּה לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶצֶם הֲלֹא הוֹעִיל לוֹ מְלָאכֶת הָעַכּוּ"ם שֶׁעָשָׂה בִּשְׁבִילוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁהוּא יוֹם טוֹב, וְצָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מִמְּלָאכֶת הָעַכּוּ"ם). אֲבָל לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה בִּפְשִׁיטוּת דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם לֹא כִּוֵּן כְּלָל לְהַקְשׁוֹת עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּמַיְירֵי בְּהֵבִיא הָעַכּוּ"ם בִּשְׁבִילוֹ אֶלָּא דְּבָא לְהוֹסִיף עִנְיָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ דַּאֲפִלּוּ נָשְׁרוּ מֵאֲלֵיהֶן אָסוּר, וְאַף דִּשְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן דְּאִם רָצָה יָכוֹל לְעָרֵב לְכָל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְלֹא הָוֵי כְּיוֹמָא אֲרִיכְתָּא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן תֵּי"ו סָעִיף א' אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר מִזֶּה לָזֶה מִשּׁוּם הֲכָנָה וּרְצוֹנוֹ לְהַעְתִּיק בָּזֶה רַק דִּינָא דְּתוֹסָפוֹת (ד. ד"ה אלא), וּמִפְּנֵי שֶׁבַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הֶעְתִּיק דִּין זֶה רַק לְעִנְיַן אִם הֵבִיא הָעַכּוּ"ם דָּבָר זֶה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל אַשְׁמוֹעִינַן הַמָּגֵן אַבְרָהָם דִּלְעִנְיַן יוֹם זֶה גּוּפָא אֲפִלּוּ נָשְׁרוּ מֵאֲלֵיהֶן אָסוּר מִשּׁוּם הֲכָנָה, וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁהֶעְתִּיק לְעִנְיַן הֲבָאָה מִשּׁוּם דְּרָצָה לְאַשְׁמוֹעִינַן דִּבְהוּבָא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל אָסוּר גַּם אַחַר הַשַּׁבָּת עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ:

* **וְשִׁעוּר כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ וְכוּ'. וּמַשְׁמַע מִסְּתִימַת הַפּוֹסְקִים דִּלְדִידָן דְּנוֹהֲגִין כְּרַבֵּנוּ תָּם לְהַחְמִיר לְהַמְתִּין עַד מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב שֵׁנִי בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה שִׁעוּרוֹ גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר וְכַמְבֹאָר לְהֶדְיָא בַּתּוֹסָפוֹת** (כד: ד"ה ולערב) **לְשִׁיטַת רַבֵּנוּ תָּם. וְדַע דְּדַעַת הַסְּמַ"ק** (מצוה קצד הגהה טו) [וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה והגהות מימון כתבו)] **דְּלַאֲחֵרִים הַשִּׁעוּר כְּדֵי לְקִיטָה לְחוּד אָמְנָם בְּעוֹלַת שַׁבָּת** (שם) **דַּעְתּוֹ דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְדַעַת הָרֹא"ש** (פ"ג סי' ב) **וְהַטּוּר כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לְהָבִיא מִמִּין זֶה מִמָּקוֹם הַקָּרוֹב הַנִּמְצָא סָמוּךְ לָעִיר, וְהַמְחַבֵּר הֶעְתִּיק לְדִינָא דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א** (בתשובה ח"א סי' לט) **וְהָרַ"ן וְכַמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף, וּמִכָּל מָקוֹם בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב שֵׁנִי [אִם הֵבִיא בָּרִאשׁוֹן] אֶפְשָׁר דְּאֵין צָרִיךְ לְהַחְמִיר לַאֲחֵרִים בְּשִׁעוּר זֶה וְדֵי בְּשִׁעוּרוֹ דְּהָרֹא"ש:**

* **וְאִם נִסְתַּפֵּק וְכוּ'. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק כב) **שֶׁכָּתַבְנוּ דְּבֵין לְקֻלָּא וּבֵין לְחוּמְרָא** וּמִשּׁוּם דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּשִׁיטַת הַגְּאוֹנִים (רי"ף שבת סד: ורמב"ם שבת פ"ו ה"ו) דְּבִסְפֵיקָא תָּלִינַן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כו) וְהֶעְתִּיקוּ גַּם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ז) **וּבַהֲלָכָה בְּרוּרָה** (סק"ח) **דִּין זֶה עַל שְׁמוֹ אֲבָל אֵינוֹ מוּכָח מֵהֶם שֶׁהֵם תּוֹפְסִין כֵּן לְדִינָא, וְגַם הַגְּרַ"ז וְהַחַיֵּי אָדָם לֹא הֶעְתִּיקוּ כְּלָל קֻלָּא זוֹ, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאִם יֵשׁ לָזֶה עוֹד קְצָת סָפֵק אִם נִלְקַט הַיּוֹם אוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אוֹ שֶׁמָּא לֹא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל כְּהַטַּ"ז:**

(כז) אַחֲרוֹנִים: (כז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) בְּשֵׁם תּוֹסָפוֹת (ד. ד"ה אלא) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. וְהִנֵּה מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת הָאִסּוּר מִדְּרַבָּנָן לְכֻלֵּי עָלְמָא דַּהֲלֹא מִדְּאוֹרַיְיתָא חֲזִי לְיוֹם טוֹב עַצְמוֹ, וּמִשַּׁבָּת לְיוֹם טוֹב לְדַעַת רַשַׁ"ל (פ"ג סי' ו) הוּא דְּאוֹרַיְיתָא בְּפֵרוֹת שֶׁאֵין נֶאֱכָלִין חַיִּין כֵּיוָן שֶׁאֵינָם רְאוּיִין לְשַׁבָּת [וּלְדַעַת הָרַשְׁבָּ"א וְהָרַ"ן לְעוֹלָם הוּא מִדְּרַבָּנָן כַּמְבֹאָר בְּסִימָן תקי"ג (שעה"צ ס"ק טז)] [מָגֵן אַבְרָהָם]. וְהוּא הַדִּין בְּדָגִים שֶׁאֵין נֶאֱכָלִין חַיִּין [בִּגְדֵי יֶשַׁע וְדָגוּל מֵרְבָבָה]. וּבְיַד אֶפְרַיִם [וְכֵן בְּהַגְּרַ"ז (ס"ח)] מְחַלֵּק קְצָת בֵּין דָּגִים לְפֵרוֹת: **(כט) הַגְּרַ"ז** (ס"א), וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש אבל בשני ימים) וּבְעוֹלַת שַׁבָּת (סק"ג), וְכָתַב עוֹד דְּבָזֶה **אֵין חִלּוּק בֵּין לוֹ בֵּין לְאַחֵר** וּכְשִׁיטַת רַשִׁ"י, דְּלֹא אָזְלִינַן בָּתַר שִׁיטַת רַבֵּנוּ תָּם רַק לְהַחְמִיר וְלֹא לְהָקֵל וְכֵן פָּסַק גַּם הַמַּהַרְשַׁ"ל (שם) עַיֵּן שָׁם: **(ל) בֵּית יוֹסֵף** (ד"ה ומ"ש ופירוש) בְּשֵׁם רַשְׁבָּ"א (בתשובה ח"א סי' לט): **(לא) עוֹלַת שַׁבָּת** (שם), וְכֵן מוּכָח בְּסָעִיף ד' דְּפָסַק שָׁם כְּדַעַת הָרִי"ף (שבת סה.) דְּמַה שֶּׁאָמַר שְׁמוּאֵל (שם קנא.) חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא חוּץ לַחוֹמָה הַיְנוּ לְהַחְמִיר: **(לב) פְּרִישָׁה** (דרישה אות א) וְהַגְּרַ"ז (ס"ב) וְכֵן מַשְׁמַע בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ"א (כד: ד"ה ופירוש):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁיָּבוֹאוּ מִחוּץ לַתְּחוּם: ב [ח]אֲפִלּוּ תְּלָשָׁן הָאֵינוֹ יְהוּדִי * אוֹ צָדָן לְעַצְמוֹ, אוֹ נָפַל מִן הָאִילָן מֵעַצְמוֹ אוֹ נִצּוֹד מֵעַצְמוֹ, (כג) אָסוּר לְאָכְלוֹ בּוֹ בַּיּוֹם וּלְטַלְטְלוֹ (כד) אַף לְמִי שֶׁלֹּא הוּבְאוּ בִּשְׁבִילוֹ, אֲבָל (כה) לָעֶרֶב מֻתָּרִין מִיָּד בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב אַף לְמִי (כו) שֶׁהוּבְאוּ (ח) בִּשְׁבִילוֹ: ג (כז) * [ט]אֲפִלּוּ אִם הוּא סָפֵק אִם נִלְקְטוּ אוֹ נִצּוֹדוּ הַיּוֹם (ט) (כח) [י]אֲסוּרִים. אֲבָל (כט) אִם נִכָּר בָּהֶם [כ]שֶׁלֹּא נִלְקְטוּ וְשֶׁלֹּא נִצּוֹדוּ הַיּוֹם, מֻתָּר (ל) לְמִי שֶׁלֹּא הוּבְאוּ בִּשְׁבִילוֹ וְאִם לֹא בָּאוּ מִחוּץ לַתְּחוּם מֻתָּר אַף לְמִי שֶׁהוּבְאוּ בִּשְׁבִילוֹ. הַגָּהּ: (לא) אֵינוֹ יְהוּדִי מֵסִיחַ לְפִי תֻּמּוֹ שֶׁלֹּא נִלְקַט הַיּוֹם אוֹ נִצּוֹד הַיּוֹם (לב) נֶאֱמָן (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקי״ג סָעִיף ו׳): ד אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהֵבִיא דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל

ח מַעֲבְדָא דִּמְחוֹזָא עֲרוּבִין מ׳ (ע״א). ט צִיַּנְתִּיו לְעֵיל בְּסִימָן תצ״ז סָעִיף ג׳. י אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי (וְהָא דְּפָסַק לְעֵיל שָׁם דִּסְפֵק מוּכָן מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, הָתָם בְּסָפֵק הַבָּא מִמֵּילָא אֲבָל הָכָא כֹּל שֶׁבְּמִינוֹ מְחֻבָּר דַּרְכָּן שֶׁל בְּנֵי אָדָם לִלְקֹט אוֹתָן בְּיוֹמָן כֵּן כָּתַב הָרַ״ן בְּפֶרֶק כ״ג דְּשַׁבָּת (סה. ד״ה ומצינו). כ מַעֲבְדָא דִּמְחוֹזָא עֲרוּבִין מ׳ (שם).

בְּאֵר הֵיטֵב

אֶחָד צָרִיךְ לְהַמְתִּין יוֹם אֶחָד, וְאִם הָיָה רוֹכֵב עַל סוּס וְשָׁהָה שָׁעָה אַחַת צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד שָׁעָה אַחַת, וְאִם הַמָּקוֹם רָחוֹק הַרְבֵּה אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין יוֹתֵר מִיּוֹם אֶחָד שֶׁהוּא יוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁנַּעֲשָׂה בְּאִסּוּר, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שכ״ה סָעִיף ח׳ בָּאַחֲרוֹנִים: ב (ח) בִּשְׁבִילוֹ. פֵּרוּשׁ בַּתְּחִלָּה צָדָן לְעַצְמוֹ וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ וֶהֱבִיאוֹ לְיִשְׂרָאֵל, מֻתָּרִין לוֹ מִיָּד בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל גָּלֻיּוֹת וְאֵין שַׁיָּךְ כָּאן כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כֵּיוָן שֶׁלִּקְּטָן הָאֵינוֹ יְהוּדִי לְצֹרֶךְ עַצְמוֹ. וּמַיְירֵי בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, עַיֵּן סָעִיף ה׳, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא): ג (ט) אֲסוּרִים. עַיֵּן סִימָן שכ״ה סָעִיף ז׳. וְעַיֵּן אַחֲרוֹנִים כָּאן:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַתְּחוּם אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ אִם בְּסָמוּךְ לַתְּחוּם אוֹ רָחוֹק הַרְבֵּה, אֵין לְהַחְמִיר לְהַמְתִּין אֶלָּא בִּכְדֵי שִׁעוּר מִחוּץ לַתְּחוּם: ב (כג) אָסוּר לְאָכְלוֹ וְכוּ׳. מִשּׁוּם מֻקְצֶה, כֵּיוָן שֶׁהָיָה מְחֻבָּר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּמֻקְצֶה דִּמְחֻבָּר אוֹ מִפְּנֵי שֶׁהָיָה מְחֻסַּר צִידָה אָסוּר (לג) לְכֻלֵּי עָלְמָא. וּבְפֵרוֹת יֵשׁ בּוֹ עוֹד אִסּוּר מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלֹשׁ, לְכָךְ אָסְרוּ בַּאֲכִילָה וּבְטִלְטוּל: (כד) אַף לְמִי שֶׁלֹּא הוּבָא בִּשְׁבִילוֹ. פֵּרוּשׁ, דְּמִתְּחִלָּה תְּלָשָׁן אוֹ צָדָן לְעַצְמוֹ וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ לְהָבִיא לְיִשְׂרָאֵל, אָסוּר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בֵּין לְיִשְׂרָאֵל זֶה בֵּין לְאַחֵר כֵּיוָן דְּהָאִסּוּר בָּזֶה מִשּׁוּם מֻקְצֶה אֵין נַפְקָא מִנָּהּ מִזֶּה לָזֶה: (כה) לָעֶרֶב מֻתָּרִין מִיָּד. וַאֲפִלּוּ לָעֶרֶב הָיָה יוֹם טוֹב (לד) כְּגוֹן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת דְּהָאִסּוּר בָּרִאשׁוֹן מִשּׁוּם מֻקְצֶה מֻתָּר בַּשֵּׁנִי לְכֻלֵּי עָלְמָא, וְרַק בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָסוּר גַּם בַּשֵּׁנִי דִּכְיוֹמָא אֲרִיכְתָּא דָּמֵי, וְגַם בְּשַׁבָּת הַסָּמוּךְ לְיוֹם טוֹב אָסוּר מִשּׁוּם הֲכָנָה כַּנַּ״ל: (כו) שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ. וְדַוְקָא אִם הֱבִיאָן מִתּוֹךְ הַתְּחוּם, (לה) אֲבָל אִם הֱבִיאָן מִחוּץ לַתְּחוּם אַף דְּהַתְּלִישָׁה הָיָה לְעַצְמוֹ אָסוּר עַל כָּל פָּנִים מִשּׁוּם תְּחוּמִין לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כַּמְבֹאָר בְּסָעִיף ה׳: ג (כז) אֲפִלּוּ אִם הוּא סָפֵק. זֶה נַמִי קָאֵי (לו) בְּעַכּוּ״ם שֶׁלִּקֵּט לְעַצְמוֹ דְּאֵין בּוֹ אֶלָּא אִסּוּר מֻקְצֶה מִכָּל מָקוֹם גַּם בְּסָפֵק אָסוּר דִּסְפֵק מוּכָן אָסוּר כַּמְבֹאָר בְּסִימָן תצ״ז סָעִיף ג׳, וּלְהָכִי לֹא הִזְכִּיר כָּאן הַמְחַבֵּר לְעִנְיַן כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ דִּכְשֶׁלִּקְּטָן לְעַצְמוֹ אֵין צָרִיךְ כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כַּנַּ״ל בַּסָּעִיף הַקּוֹדֵם. אָכֵן אִם וַדַּאי לִקְּטָן אוֹ צָדָן הַיּוֹם וְרַק סָפֵק אִם לִקְּטָן וְצָדָן בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל אִם צָרִיךְ לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ, תָּלוּי בַּמַּחֲלֹקֶת הַמְבֹאָר בְּסִימָן שכ״ה סָעִיף ז׳, [א]וּמִתְבָּאֵר בְּדִבְרֵי הָאַחֲרוֹנִים שָׁם דְּיֵשׁ לְהָקֵל לְצֹרֶךְ מִצְוָה. עוֹד מְבֹאָר שָׁם דְּאִם הָיוּ שְׁנֵי הַסְּפֵקוֹת יַחַד אִם נִלְקְטוּ הַיּוֹם וְאִם נִלְקְטוּ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, בְּיוֹמָן אֲסוּרִים דַּאֲפִלּוּ וַדַּאי לֹא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל לִקְּטָן אָסוּר מִשּׁוּם סְפֵק מוּכָן כַּנַּ״ל, אֶלָּא דְּבָעֶרֶב מֻתָּרִין מִיָּד מִשּׁוּם סְפֵק סְפֵקָא, וַאֲפִלּוּ הָיָה יוֹם טוֹב בָּעֶרֶב כְּגוֹן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת. אָכֵן בְּנָכְרִי שֶׁהֵבִיא דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל [אוֹ הֵבִיא (לז) לִמְכֹּר בְּעִיר שֶׁרֻבָּהּ יִשְׂרָאֵל] אָסוּר בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כַּמְבֹאָר בְּסָעִיף א׳, (לח) דְּחָשְׁבִינַן לְהוּ כְּוַדַּאי נִלְקְטוּ הַיּוֹם וּבִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל: (כח) אֲסוּרִים. עַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ד) וּבְאֵר הַגּוֹלָה (אות י) [ב]דַּאֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי יֵשׁ לֶאֱסֹר. וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״י) מְפַקְפֵּק עַל זֶה. וְהַפְּרִי חָדָשׁ בְּסִימָן תצ״ז (ס״ד) מַכְרִיעַ דִּלְעִנְיַן לִקּוּט יֵשׁ לֶאֱסֹר מִשּׁוּם דְּיֵשׁ פּוֹסְקִין שֶׁסּוֹבְרִין דְּכָל שֶׁיֵּשׁ מֵאוֹתָן הַמִּינִין בִּמְחֻבָּר דַּרְכָּן שֶׁל בְּנֵי אָדָם לִלְקֹט אוֹתָן בְּיוֹמָן שֶׁמְּבִיאִין, אֲבָל לְעִנְיַן צִידָה מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי דְּלֹא שַׁיָּךְ טַעַם הַנַּ״ל וְהָוֵי לֵיהּ סְפֵקָא דְּרַבָּנָן: (כט) אִם נִכָּר בָּהֶם. שֶׁהָיוּ הַפֵּרוֹת כְּמוּשִׁין, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן דָּגִים שֶׁנִּכָּרִים שֶׁנִּצּוֹדוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב (לט) כְּגוֹן שֶׁנָּס לֵחָן וְאַדְמוּמִית שֶׁתַּחַת לֶחְיֵיהֶן שֶׁבּוֹדְקִין אוֹתָן שָׁם: (ל) לְמִי שֶׁלֹּא הוּבְאוּ בִּשְׁבִילוֹ. דְּקַיְמָא לָן לְקַמָּן בְּסָעִיף ה׳ דְּהַבָּא מִחוּץ לַתְּחוּם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה, מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר אֲפִלּוּ בּוֹ בַּיּוֹם: (לא) נָכְרִי מֵסִיחַ לְפִי תֻּמּוֹ וְכוּ׳. הַטַּעַם (מ) לְפִי שֶׁהוּא אֵינוֹ מַשְׁבִּיחַ בִּדְבָרָיו וְאַדְרַבָּה מְגָרֵעַ, כִּי יוֹתֵר טוֹבִים הַנִּצּוֹדִים וְהַנִּלְקָטִים הַיּוֹם. וּמַיְרֵי שֶׁאֵין הַנָּכְרִי יוֹדֵעַ שֶׁאָסוּר לְיִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁנִּלְקַט וְנִצּוֹד הַיּוֹם דְּאִי לָאו הָכִי אָמְרִינַן דְּמִתְכַּוֵּן לְהַשְׁבִּיחַ מִקָּחוֹ: (לב) נֶאֱמָן. וַאֲפִלּוּ (מא) אִם הָעַכּוּ״ם הֵבִיא

בְּאוּר הֲלָכָה

לְהַחְמִיר. וְהִנֵּה לְפִי הַמְבֹאָר בְּסִימָן שכ״ה סָעִיף ז׳ דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שָׁם דְּתָלִינַן לְהָקֵל וְעַיֵּן שָׁם בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לג) דַּלְצֹרֶךְ מִצְוָה יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה, אִם כֵּן גַּם בְּעִנְיָנֵנוּ אִם יֵשׁ לוֹ סָפֵק אִם הֵבִיא מִמָּקוֹם קָרוֹב שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם אוֹ חוּץ לַתְּחוּם אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין רַק בִּכְדֵי הֲבָאָה שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם אִם הוּא לְצֹרֶךְ מִצְוָה:

ב * אוֹ צָדָן לְעַצְמוֹ וְכוּ׳ אֲבָל לָעֶרֶב מֻתָּרִין מִיָּד. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) שֶׁמְּצַדֵּד דִּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדַעַת הָרִ״י מִפָּארִי״ז דְּצָרִיךְ גַּם בָּזֶה לְהַמְתִּין עַד מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב שֵׁנִי בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ וְכָתַב דְּכֵן מוּכָח בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ וְרַ״ן. וְעַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר שֶׁתָּמַהּ עָלָיו שֶׁבָּרַ״ן מְבֹאָר לְהִפּוּךְ [גַּם עִיַּנְתִּי בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית נתיבות) סוֹף הִלְכוֹת תְּחוּמִין וּמְבֹאָר בּוֹ גַּם כֵּן לְהִפּוּךְ] וּמְסַיֵּם דְּאֵין הָכְרֵחַ לְהַחְמִיר נֶגֶד תּוֹסָפוֹת וּמִלְחָמוֹת וְרַ״ן [וַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ] וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ:

ג * אֲפִלּוּ אִם הוּא סָפֵק. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כז) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דִּבְעַכּוּ״ם שֶׁהֵבִיא דּוֹרוֹן אֵין זֶה בִּכְלַל סָפֵק כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב), וְכֵן הוּא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואם הוא ספק) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הָרַ״ן (שבת סה. ד״ה ומצינו) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה לְתָרֵץ אֶת דַּעַת רַשִׁ״י דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּסָפֵק לְקֻלָּא דְּהַהִיא דְּדוֹרוֹן הָוֵי כְּוַדַּאי נִלְקְטוּ הַיּוֹם שֶׁאֵין דַּרְכָּן לִלְקֹט מִבָּעֶרֶב (שֶׁלֹּא יִכְמְשׁוּ). אָכֵן כָּל זֶה לְרַשִׁ״י וְסִיעֲתֵיהּ, אֲבָל לְדַעַת הַגְּאוֹנִים דְּאָסְרִי בְּסָפֵק חוּץ לַתְּחוּם וּכְהַאי גַּוְנָא שְׁאָרֵי סְפֵקוֹת אֵין הָכְרֵחַ לוֹמַר דְּדוֹרוֹן וַדַּאי הוּא, וְרַק סָפֵק וַאֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, וְכֵן מַשְׁמַע בְּמִלְחֲמוֹת בְּשַׁבָּת פֶּרֶק שׁוֹאֵל (שם) וּבְרַ״ן שָׁם שֶׁהִקְשׁוּ מֵהָא דְּדוֹרוֹן עַל פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י דְּדוֹרוֹן הָוֵי סָפֵק אִם נִלְקַט בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וַאֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר. וְכֵן בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת (כד: ד״ה ועוד י״מ) חֲשִׁיב לֵיהּ כְּסָפֵק אִם תְּלָשָׁן בְּשַׁבָּת. וְעַיֵּן בְּהַגְרָ״א בְּסִימָן זֶה (ס״א) וּבְסִימָן תצ״ז סָעִיף ד׳ מַשְׁמַע נָמֵי דְּדַעְתּוֹ דְּבִכְלַל סָפֵק הוּא [וְעַיֵּן בְּמִשְׁנָה בֵּיצָה דַּף כ״ד (ע״א) וּמַעֲשֶׂה בְּעַכּוּ״ם שֶׁהֵבִיא לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל דָּגִים וְאָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל אֵין רְצוֹנִי לְקַבֵּל הֵימֶנּוּ, וּמַשְׁמַע שֶׁהָיָה דּוֹרוֹן, וַאֲפִלּוּ הָכִי בַּגְּמָרָא חָשַׁב לֵיהּ רַק לְסָפֵק, וּכְבָר עָמַד בָּזֶה בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ב), וְעַיֵּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (בְּסִימָן תצ״ז) [בְּסִימָן זֶה] (ס״ק יב) שֶׁמְּיַשֵּׁב בְּדֹחַק]. אֲבָל לְדִינָא אֵין נַפְקָא מִנָּהּ בְּדוֹרוֹן דְּהָא לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר בְּדוֹרוֹן בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשֶׂה כַּמְבֹאָר בַּשַּׁ״ס לְהָדְיָא אוֹ מִטַּעַם וַדַּאי אוֹ מִטַּעַם סָפֵק וְכַנַּ״ל. אָכֵן זֶה קָשֶׁה קְצָת דְּאִם נֶחְשָׁב הַהִיא דְּדוֹרוֹן לְסָפֵק אִם כֵּן לִכְאוֹרָה יֵשׁ בָּזֶה שְׁנֵי סְפֵקוֹת אִם לִקְּטָן בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וְאִם לִקְּטָן בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְכֵיוָן דְּאָסְרִינַן בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ אִם כֵּן בְּסָפֵק סְפֵיקָא נָמֵי אֲסוּרִין וְזֶה מְבֹאָר בָּאַחֲרוֹנִים דְּסָפֵק סְפֵיקָא שָׁרִי. וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּאֶחָד מֵהֶן וַדַּאי, לָרַמְבַּ״ן בְּמִלְחֲמוֹת יֵשׁ לוֹמַר דִּסְבִירָא לֵיהּ וַדַּאי לַקְטִינְהוּ הַיּוֹם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ יוֹנָה וְרַק סָפֵק עֲבוּר מִי לִקְּטָן עַיֵּן שָׁם. וּלְשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת וְכֵן לִסְבָרַת הַחוֹלְקִים עַל רַשִׁ״י הַמּוּבָא בָּרַ״ן יֵשׁ לוֹמַר לְהַפֶּךְ דְּכֵיוָן שֶׁהֵבִיא לְדוֹרוֹן תָּלִינַן דִּבְוַדַּאי לַקְטִינְהוּ עֲבוּרוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְרַק דְּסָפֵק אִם הַיּוֹם נִלְקְטוּ וַאֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר מִטַּעַם סָפֵק. וּלְרַשִׁ״י דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּסָפֵק אֶחָד נָמֵי אָזְלִינַן לְקֻלָּא בְּעַל כָּרְחֲךָ לְעִנְיַן דּוֹרוֹן שְׁנֵיהֶם כְּוַדַּאי חָשְׁבִינַן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם. מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ נָפְקָא מִנָּהּ לְדִינָא בְּדוֹרוֹן גּוּפָא כֵּיוָן דִּלְמִלְחֲמוֹת וְסִיעֲתֵיהּ חֲשִׁיב רַק כְּסָפֵק אִם הָיָה לְזֶה עוֹד סָפֵק

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (לג) הַיְנוּ אֲפִלּוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן [פּוֹסְקִים]: (לד) עוֹלַת שַׁבָּת וּפָשׁוּט: (לה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וְהַגְרָ״א: ג (לו) כֵּן מוּכָח מִמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב), וּבְזֶה כִּוֵּן לְתָרֵץ הַקֻּשְׁיָא שֶׁמַּקְשִׁים דִּבְרֵי הַטּוּר אַהֲדָדֵי: (לז) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הָרַ״ן (שבת סה. ד״ה ומצינו): (לח) מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְאַף דְּכַמָּה פּוֹסְקִים סְבִירָא לְהוּ דְּדוֹרוֹן נָמֵי בִּכְלַל סָפֵק הוּא מִכָּל מָקוֹם מוֹדוּ בְּדוֹרוֹן דְּאָסוּר כַּמְבֹאָר בַּשַּׁ״ס לְהָדְיָא. וְעַיֵּן בַּבֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה אפילו): (לט) הַגְרַ״ז (ס״ה וקו״א סק״ד), דְּבָזֶה גַּם הַתּוֹסָפוֹת (כד: ד״ה אלא) הַחוֹלְקִים עַל רַשִׁ״י מוֹדִים עַיֵּן שָׁם: (מ) אַחֲרוֹנִים: (מא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

ליקוטי דברי הרב: א] כתב בשו״ע הרב (ס״ג) דאם יש רק ספק אחד יש להחמיר להמתין בכדי שיעשו, לפי שהוא דבר שיש לו מתירין, דהיינו אחר שימתין בכדי שיעשו, ולפיכך אין אומרים כאן ספק דברי סופרים להקל. **ב]** וכן כתב בשו״ע הרב (ס״ד) שהחמירו חכמים אף ביו״ט שני של גליות, ואע״פ שיום טוב שני של גליות אינו אלא מחמת ספק, ונמצא שיש כאן שני ספיקות להקל, מ״מ כיון שכבר הנהיגו חכמים את כל בני הגולה לעשות שני ימים, הרי הוא כודאי של דבריהם לענין זה שלא להתיר בו ספק מוקצה, שעיקר איסור המוקצה בשבת הוא סייג לאיסורי תורה שלא יעלה ויתלוש או משום גדר להוצאה, ולפיכך החמירו בספיקו אף ביו״ט שני כדי שלא לחלק בינו לראשון. אבל לענין שאר דברים, אין דינו של יו״ט שני כודאי אלא כספק.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah